

Неден ики Паскаля ?

Иса Месих'ин дирилишини не заман кутлаялъм ? Килисе тарихинде бу чок тартъшълан бир кону иди ве хала да конушулмая девам едийор. Католик ве Ортодокс килиселери бу конуда айръ гьорюшлере сахиптир. Ве санки биз Протестан, даха дорусу 'Инджили Килиселер' оларак, ортада калдък: ханги тарих уйгундур? Йа да герчектен 'АСЪЛ' Паскаля тарихи вар мъ? "Инджил'де хангиси гечийор ?" дийе соранлар да вар.

Бугюн бу конуйу араштьрмая чалъшаджаъз. Ве бурада хемен шуну билдирелим: бу тамамен бир адет меселесидир. Не Иса Месих'ин кендиси, не де онун сечтии елчилер, апостоллар бу конуда херханги бир буйрук я да ъонери вермедилер. Йани, лафън късасъ, Паскаля Инджил'де гечмийор ве анджак 2. йюзйълда кутланмая башладъ. Бу демек деил ки, Аллах, Иса'нън дирилишини кутламамъзъ истемийор. Ама кимсе кимсейи бу конуда яргъламасън. Чюнкю Иса ве апостолларън сустиу йерде, биз де конушмаялъм.

'Паскаля' съзюнюн ичинде 'Пасха', яни 'Фъсхъ' съзю сакланъйор. Ески месихчилере гьоре, Паскаля (Дирилиш Байрамъ), Ески Антлаш-ма'даки Фъсхъ Байрамъ'нън девамъдър. Она гьоре, Паскаля'нън тарихи де Йахудиелерин Фъсхъ Байрамъ'на уймалъйдъ. Ама бу проблемли иди: Фъсхъ Байрамъ хер йъл хафтанън башка бир гюнюне дюшюйор ве християнлар Иса'нън

дирилишини анмак ичин бир пазар гюнюню кулланмак истедилер, чюнкю Иса бир Пазар гюню дирилди.

325 йълънда, бугюнкю Тюркийе'де, Бурса'я якън, юнлю Изник Консейи япълдъ. Бир консей (яда 'консил') бютюн килисе ъондерлеринин топланмасъ ве джидди бир конунун юзеринде карар вермесидир. Изник Консейи'нде бу конуда ики ъонемли карар алдълар: Паскаля артък Йахуди таквиминден айръ оларак хесапланаджактъ ве мутлака бир пазар гюню олмалъйдъ.

Паскаля'нън тарихи насъл хесапланъйор дийе анламак истерсек, аз да олса таквим конусуну анламалъйъз. Чюнкю дюняда онларджа фарклъ таквимлер кулланълъйор, хер халк, хер девлет гюнлери бизим гиби саймъйор.

Паскаля'нън тарихини хесапламак шьойле олуйор:

- сенеде ики дефа гюндюз ве гедже там айнь узунлукта, яни оникишер саат: Март айънън 21'и ве Ейлюл (Септември) айънън 22'си. Буна 'Екинокс' денилир. Март айънън екиноксу да илк бахарън башлангъджъдър.
- 21. Март'тан сонраки илк долунайъ тутуйоруз.
- ондан сонраки Пазар гюню Паскаля'дър

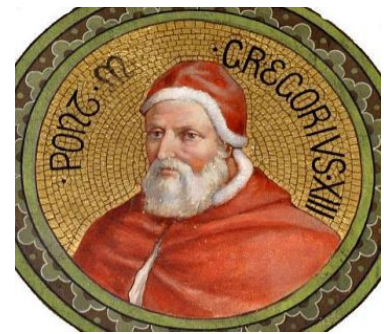

Бизим таквимимизин башлангъджь, Иса'дан ъондже 45 сенесине даянъйор. О заман Рома'нън юнлю диктаторю Гайус Йулийус Сезар буююк бир реформ яптъ, кенди адънъ ташъян (Юлийен таквими) йени таквими буйурду. Бу йени таквимде икинджи, яни Шубат айън адъ 'Фебруариус' иди. Нормал йълларда 28 гюнлюк бир ай иди, ама хер 4 йълда бир 29 гюн чекти. Затен бугюне кадар ъойледир.

Ама хич отуруп сордун му бу неден ъойле? Бир йъл аслънда недир: дюнянън бир кере гюнешин етрафънда дъонмеси. Ве о не кадар сюрюйор дийе сорарсак, херкес хемен "Табии ки, 365 гюн" джевабънъ вереджек. Ама бу там дору деилдир, там сайъ шудур: 365,24219 гюн. Демек хер сене садедже 365 гюн саярсак, таквим хер 4 сенедде бир гюн гери каладжак. О йюзден 29. Фебруари (Шубат) олайъ вар; хер дъордюнджю йъл бир гюн екленийор.

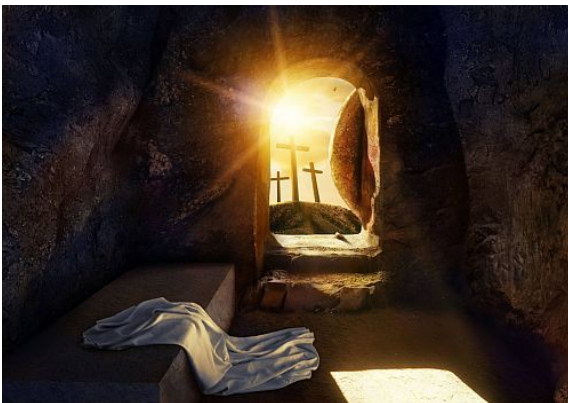
Юлийен таквими чок буююк бир илерлеме иди: арткъ йълда 365 гюн деил, ама 365,25 гюн вардъ. Маалесеф, о да там оларак бир йълдаки гюнлерин сайъсънъ янсътмадъ. $365,25 - 365.24219 = 0,00781$ гюн фазлалък чъктъ, яни хер сенедде 11 дакика. О каътта ъонемсиз бир сайъ гиби гъорюнкойор, ама хер 130 йълда там бир гюн фарк яратъйор.

16. йюзйъла гелиндже, бу кючюк фарк, яни сенедде 11 дакка, о кадар чоалдъ ки, Юлийен таквими 10 гюн гери калдъ. О йюзден 1582 йълънда католик папа 13. Грегориус таквими дюзелтти ве о фаркъ капаттъ: **04.10.1582** гюню бир першембе иди, ама сонраки джума гюню хемен **15.10.1582** олду ! Таквими даха нет аярламак ичин шу куралларъ койду: хер 4 йълда бир гене 29. Шубат оладжак. Ама хер йюзюнджю сене олмаяджак, ве хер 400. йъл гене оладжак.

Бу йени таквиме, о Папа'нън адъна гъоре, 'Грегорян таквими' денилир, я да тюркче оларак 'Милади таквим' ('Милат' съозю, Иса Месих'ин доушу демектир). Католик ве Протестан девлетлер ве килиселер заманла бу йени 'Грегорян таквими'ни кабул еттилер. Руся, Романя, Булгаристан ве Йунанистан гиби ортодокс девлетлер де ен сонунда ону кабул еттилер. Ортодокс килиселер Иса'нън Доуш Байрамъ (Ноел) ичин Грегорян таквимини кулланъйорлар, ама Паскаля'я гелиндже хала ески Юлийен таквимини тутуйорлар.

Иште, ики фарклъ Паскалянън тарихи бъойле олду ! Грегорян, яни Католик ве Протестан килиселерин туттуу таквимине гъоре, Паскаля Байрамъ 22 Март иле 25 Нисан арасъндаки пазар гюнлерине дюшебилир. Юлийен, яни Ортодокс килисенин туттуу таквимине гъоре, 4 Нисан иле 5 Майъс арасъна дюшебилир.

Биз ханги тарихи туталъм: Католиклерин ми (Грегорян таквими), йокса Ортодоксларън мъ (Юлийен таквими). Ве текрар сьойлемек истийоруз: Инджил'де хич бир буйрук йок, бр ипуджу биле йок. Биз Иса'нън дирилиш Байрамъ'нъ мюжделемек ичин бир фърсат оларак кулланабилириз. Онун ичин, яшадъъмъз девлеттеки инсанлар ханги тарихе альштъларса, биз де о заман Паскаля'йъ кутлуйоруз. Бу, мюждейи илк

дефа ишитенлер ичин даха анламлъ оладжак, чюнкю затен о гюнде, аз да олса, Аллах хаккънда дюшюнююрлар.

Биз де Дирилиш Байрамъ'нън сюслерине, адетлерине ве хавасъна чок капълмаялъм ве кенди кендимизе соралъм: “Дирилиш беним ичин садедже ески тарихте калмъш бир олай мъдър, йокса хаятъмъ деиштирен бир гюч мюдюр?” - Филипилер 3:9-11 “Онун (Месихин) ичинде булунмак истийорум. ... Ону танъяйъм ве Онун дирилишинин кувветини де анлаяйъм, ве Онун аджъларъна ортак олмак неймиш ьоренейим, Онун ьолюмюнде она бензер олайъм. Ве бьойлеликле ьолюлерин дирилишине варайъм.”

Кутсал Рух'ла долу бир иманлъ ичин Иса'нън дирилиши садедже йълда бир анъладжак бир олай деилдир, хер пазар гюню топлантъда кутладъ тазе бир куввет кайнаъдър. Йълда бир кере деил, ама 52 кере Паскаляйъ кутлуйоруз !